

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

Om ett barn har 100 språk, men berövas 99.....

Hur kan vi då stimulera barns språkutveckling via
bilden/bilder?

Maria Johansson

2014-05-13

Dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete inom kursen:
Kurs: Kvalitetsarbete genom Aktionsforskning (PDA107), 7,5 HP
Maj, 2014

Innehåll

Förutsättningar.....	3
Inledning.....	3
Kartläggning.....	4
Hur ser det ut i dag?	4
Beskrivning av utvecklingsområde	6
Frågeställning:.....	7
Planering för aktioner.....	7
Process.....	7
Verktyg.....	8
Vad innebär observationer?	8
Vad är en loggbok?.....	9
Resultat.....	9
Slutreflektion.....	11
Kvalitén i förskolan.....	12
Mitt eget lärande.....	13
Dikt av Loris Malaguzzi.....	14
Referenslista.....	15

Förutsättningar

Inledning

En av anledningarna till att jag sökte kursen i aktionsforskning var att min förskolechef föreslog detta. Genom att gå kursen i aktionsforskning hoppas jag kunna förbättra och utveckla förskolans kvalitetsarbete. Samt att kursen kan ge mig en bättre inblick i hur jag ska gå till väga.

Varbergs kommun har sedan 2007 utbildad förskollärare i aktionsforskning för att de ska använda det i det systematiska kvalitetsarbetet som varje förskola ska göra för att säkerställa och utveckla kvalitén på förskolan. Och i Varbergs kommuns Barn och Utbildnings förvaltnings "Framtids vision 2025" är tanke att alla förskolorna ska använda sig av aktionsforskning som ett verktyg och ett förhållningssätt som underlättar det systematiska kvalitetsarbetet på förskolan.

Förskolan jag arbetar på är inne i en stor förändringsfas som innefattar både organisationen och den pedagogiska verksamheten. Sedan 2012 använder vi på förskolan oss av Sheridan och Pramling Samuelssons (2009) sätt att jobba med det systematiska kvalitetsarbetet.

Att aktionsforska innebär att pedagogerna själva medvetet ska leta efter något i praktiken som kan förbättras.

Kartläggning

Förskolan där jag arbetar består av 4 åldersindelade avdelningar, 1-2 år med 16 barn, 2-3 år med 18 barn, 3-4 år med 20 barn och 5-6 år med 15 barn.

Förskolan byggdes 1979 och både inomhus och utomhus miljön är i behov av uppfräschning och utveckling. Det finns stora ytor som vi känner inte används på ett maximalt sätt. Vi vill få förskolan att bli mer inspirerande för barnen att utforska, upptäcka, konstruera och att barnen har tillgång till annat än färdig producerat lekmaterial. En del som gör barnen mer delaktiga i sitt eget lärande.

Hösten 2013 omorganiserades förskolan från att ha haft en avdelning med 1-3 åringar, en avdelning med 1-5 åringar och två 3-6 åringar. Detta efter en process som startade när den reviderade läroplanen "Läroplan för förskolan Lpfö 98" (skolverket 2010) kom, förskolan skulle kvalitetssäkra sitt arbete och att förskolan fick en ny förskolechef. Nytt att läsa i den reviderade läroplanen var bl.a. riktlinjerna för vem som ansvarar för vad. Nu beskrivs **Förskollärare ska ansvara för ...** och **Arbetslaget ska ansvara för...** Detta medför att alla pedagoger på förskolan behöver ha förståelse, kunskap om barns utveckling och lärande, sitt uppdrag med att lära andra lära, en förståelse för sin egen praxis. Sheridan (2001, 2007) menar att för att de olika uppdragen ska kunna genomföras med högkvalitet krävs pedagogisk medvetenhet och skickliga pedagoger med förmåga att organisera sitt arbete (Mårdsjö Olsson & Löfström, 2009) såväl rutinemässiga och planerade situationer som i mer improviserade (Pramling, 1994).

Ytterligare anledning till att avdelningarna behövde ändras om var för att det blivit en snedfördelning på barnens åldrar i grupperna. Det upplevdes även svårt att ge barnen stimulans och utveckling. I samband med denna omändring var det många barn som bytt avdelning. Även personal har bytt avdelning. Barnen hade minst en "gammal" pedagog kvar på sin avdelning eller med sig från avdelningen man kom ifrån. Tanken är att det ska vara så i framtiden också, en pedagog följer med barnen när de går vidare till nästa avdelning. I och med den nya organisationen har material, bord och stolar, rummens användningsområden ändrats. I denna omorganisation ändrade även avdelningarna namn.

Så här in på vårterminen håller vi fortfarande på i huset med arbetet att saker och material, ska hitta sina platser. Rum användas på annat sätt, personal och barn ska bli trygga på sina "nya" avdelningar. En process som kommer att ta tid och förhoppningsvis aldrig stannar upp.

En diskussion i huset fördes om hur vi skulle kunna arbeta med ett gemensamt projekt/tema för att på bästa sätt sträva efter att uppnå förskolans mål och styrdokument.

Vi kom fram till att det som ska genomsyra förskolans arbete är **SPRÅKET**. Det spelar ingen roll, ung som gammal eller i vilket sammanhang vi än befinner oss i. Vi behöver ett språk för att kunna "kommunicera" med vår omvärld. Så valet för att iscensätta en aktion d v s en aktiv handling på min avdelning föll sig naturlig.

Hur ser det ut i dag?

Jag har jobbat på förskolan sedan 1989, och varit runt på alla avdelningar. De senaste 15 åren har jag varit på samma avdelning men nu bytt till den yngre avdelningen där barnen är mellan ett och två år. Numera ingår jag i ett arbetslag som jobbat ihop i drygt ett år. Vi är tre förskollärare och en barnskötare. Jag och barnskötaren är "nya" i arbetslaget. När vi började vår inskolning i höstas var det 3 "gamla" barn kvar på avdelningen, således skolade vi in 13 st. nya barn (och föräldrar). Vi hade en s.k. föräldraaktiv inskolning. Vilket innebär att barn

och föräldrar var på förskolan mellan kl. 8-14 under minst tre dagar tillsammans och följde verksamheten. Föräldrarna ska vara aktiva i inskolningsprocessen. Lek, samling, blöjbyten, utevistelse, lunch, vila m.m. Föräldrarna får en större inblick i barnets dag på förskolan, lär känna oss pedagoger och på så sätt bli trygga med att lämna barnet hos oss. Arbets sättet är nytt för oss men vi tycker att det har fungerat mycket bra. Vår relation med barnen tar givetvis lite längre tid än tre dagar att bygga men vi upplever att barnen blivit tryggare fortare med denna variant av inskolning. Målet för hösten var att skapa *trygghet, glädje och tillit* hos barnen och deras anhöriga. Vi funderade mycket kring detta och hur vi skulle gå tillväga för att skapa detta och samtidigt koppla detta till och mot **SPRÅKET**, i våra styrdokument, framförallt läroplanen och förskolans mål. Vi började med att göra en tankekarta på vilka olika språkvarianter förutom det talande språket som fanns på förskolan.

I läroplanen för förskolan beskrivs de kommunikativa och språkliga förmågor som barnen ska utveckla. Dels handlar dessa mål om att barn i förskolan ska utveckla en förmåga att kunna kommunicera, reflektera, argumentera och söka ny kunskap, dels om att barn ska *"utveckla ett intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa förmåga"* (skolverket, 2010 s. 10). Vid revideringen av läroplanen den 1 juli 2010, tillkom ett mål. I detta mål betonas att förskolan ska sträva efter att varje barn: *Utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa* (ibid, s.10).

Förutom målen som förskolan ska sträva efter vad det gäller SPRÅK/KOMMUNIKATION, normer och värden, utveckling och lärande, skapande, barns inflytande, naturvetenskap/teknik, rörelse och matematik behöver barnen ha ett väl utvecklat språk.

Beskrivning av utvecklingsområde

Vi vet att barn i 1-2 årsåldern är i början på sin talutveckling och kommunicerar via gester, ”icke språkljud”, joller, mimik och ett- två ordsatser kan förekomma men framför allt har de ett kroppsspråk.

Louise Bjar och Caroline Liberg (2003, 2010) menar att vi kommunicerar med varandra för att skapa mening, för att göra oss förstådda och att förstå andra, och det vi lever och formar tillsammans. Meningskapande sker med både verbal och icke- verbala uttrycksformer som tal-skriftspråk, tabeller, diagram, former, bilder, film, musik, dans, rörelse, gester och miner. Språket är ett viktigt redskap för att utveckla omvärlds förståelse. Uppfattning om det egna jaget växer således fram ur de språkliga sammanhang vi ingår i och de relationer vi har med andra= identitet.

Vi upptäckte att dörren från hallen in till avdelningen spelade en stor roll för barnen. Det var genom den de blev lämnade eller hämtade av någon anhörig, det var genom den vi gick ut i ”stora världen” (vår gård). Barnen visade många känslor och olika ”språk” vid dörren. Många gånger var det i frustration då de ville förmedla något till oss pedagoger och vi pedagoger försökte sätta ord på det vi trodde barnen ville förmedla. Även vi pedagoger kände en frustration över dörren. Vi funderade och förde en dialog om hur vi skulle kunna använda oss av dörren för att synliggöra vart barnens anhöriga tog vägen och samtidigt eventuellt bryta den negativa känslan. Av erfarenhet från tidigare barngrupper och även i denna grupp visade barnen ett stort intresse för böcker med enkla, tydliga bilder och bilder eller fotografier uppsatta på väggar och golv. Vi bestämde då oss för att sätta upp bilder på dörren ut i hallen på olika färdmedel som barnen och deras anhöriga använder sig av för att komma till och från förskolan. Det blev fyra bilder. En bild på en bil, en cykel, promenerande människor samt ett tåg. Vi pedagoger kunde via bilderna bekräfta barnet med att säga, - ”Ja, pappa och du cyklade hit och nu har pappa cyklat till jobbet” eller – ”Ja, du och mamma åkte bil hit och mamma hämtar dig med bilen när hon slutat jobba”. Samtidigt kunde vi peka på bilden som satt på dörren. Barnen själva pekade på de olika bilderna och vi kunde bekräfta barnet. Tanken med bilderna föll alltså mycket väl ut, dörren var inte så negativt laddad längre.

Frågeställning:

Hur kan vi stimulera barns språkutveckling via bilden/bilder?

Planering för aktioner

Aktion 1:

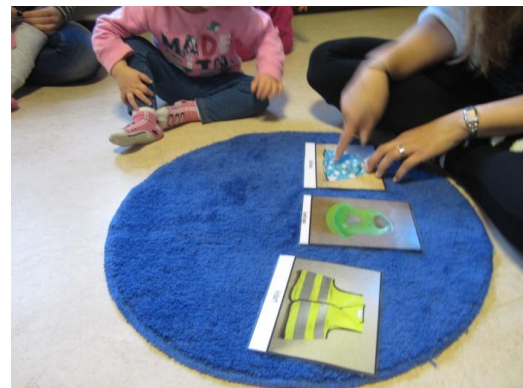
Att använda oss av bilder som vi sätter upp på väggar och golv för att synliggöra vad som händer eller vilken aktivitet som ska ske eller sker.

Aktion 2:

I tamburen på avdelningen finns en vägg där vi tänker presentera och dokumentera vad vi gör med barnen. Vi synlig gör för barn, anhöriga och kollegor hur vi jobbar med språket.

Process

Aktionerna vi valde att göra bestod av att använda oss av bilder samt sätta upp bilder och fotografier på avdelningen. På bl.a. lådor, väggar, golv, dörrar, i vår hall presentera och dokumentera vad vi gör med barnen.

Tanken var att vi ville synlig göra för barn, anhöriga och kollegor hur vi jobbar med språket.

I samband med inskolningen får de anhöriga skriva på ett dokument där de tar ställning till om deras barn får vara med på bilder som tas på förskolan. Bilder som vi använder i förskolans verksamhet, på avdelningen, barnens pärmar samt läggs ut på förskolans blogg.

När jag i fortsättningen skriver vare sig det är en bild eller ett fotografi benämna det med ordet bild/ bilder.

Aktionerna bestod av de här momenten:

- Sätta upp bilder
- Kommunicera via bilden
- Presentera och dokumentera hur vi jobbar med bilden

Verktyg

Det finns en rad olika sätt att utföra observationer på bl.a.:

- Traditionella observationer så som t.ex. sociogram, ”löpande protokoll”
- Loggbok
- Dagbok
- Ljud- och videoinspelning
- Bilder/ fotografier
- Intervjuer och enkäter

Vad eller vilka man väljer har med att göra vad syftet med processen där man använder sig av sitt ”observerande öga”. Men det har även att göra med att man studerar en pedagogisk praxis. När man på olika sätt har ”frost” olika synintryck ger detta möjligheten att bearbeta erfarenheterna/ iakttagelserna på ett mer systematiskt sätt menar Björndahl (2005).

För att följa våra aktioner har vi, pedagogerna valt följande verktyg: loggbok och observationer. Som hjälpmedel använder vi kamera.

Vad innebär observationer?

Enligt Björndahl (2005) innebär ordet *observation* som från början är latin och betyder att iaktta eller undersöka. Inom pedagogiken brukar man uppfatta observationer som en uppmärksam iakttagelse, d.v.s. att man är koncentrerad på att försöka observera något som är av pedagogisk betydelse. Att observera är en professionell färdighet för en pedagog då den sen kopplas till en arbetsuppgift. Och att det man observerar läggs tillräkta för ett så bra lärande som möjligt.

I en god pedagogisk observation innebär det inte att man som pedagog ska observera och bedöma ”allt” i en bestämd situation, utan det betyder att man försöker iaktta faktorer och förhållanden som är av betydelse för det lärande som äger rum (Björndahl, 2002). Vi som pedagoger behöver således vara väl medvetna, kompetenta och målmedvetna om vad det är vi ska observera och vilken variant som passar bäst för situation och sammanhang.

Vi valde att använda oss av loggbok och bilder/ fotografier som ”observerande och värderande öga”.

Vad är en loggbok?

Som sägs ”kärt barn har många namn”. Björndahl (2005) beskriver vad en loggbok kan vara. Han skriver bl.a. att en loggbok kan vara en reflekteringslogg, kommunikationslogg, värderingslogg eller helt enkelt en dagbok. Att föra logg kan vara att i slutet på en arbetsvecka, en arbetsdag eller ett undervisningspass skriver man ner sina tankar och funderingar på ett ”papper”. Genom att använda sig av loggbok sätter man systematiskt av tid för reflektion av den egna praktiken”.

Till lika som att det finns olika varianter på loggbok finns det olika strukturer på upplägget av loggen. T.ex. ostrukturerad loggbok, strukturerad loggbok, tematisk loggbok, processloggbok, kommunikativ loggbok m.fl.

På avdelningen har arbetslaget en skrivbok som loggbok. Upplägget i den blir en blandning av tematisk och ostrukturerad loggbok. I loggboken skriver och dokumenterar vi endast det som har med vår aktionsforskning att göra. När vi uppmärksammar och observerar att de bilder som är uppsatta studeras eller används av barn, pedagoger eller anhörig. Loggens upplägg är att vi skriver på ena sidan i boken och att andra sidan lämnas tom för utrymme för oss pedagogers reflektioner. Alla pedagoger på avdelningen skriver i loggboken och vi går igenom den under planeringstillfällena och reflektera över vad vi sett och sedan skrivit ned.

Vi dokumenterar även med hjälp av kamera. När bilder som sitter uppe används eller studeras av barn, anhöriga eller oss pedagoger. Dessa bilder använder vi även vid andra tillfällen. T.ex. när vi reflekterar, redovisar eller synliggör för anhöriga hur barn kan använda sig av bilder till att utveckla sitt språk.

Resultat

Vi märkte ganska snart att barnen var intresserade av bilderna och kommunicerade på olika sätt via dessa. Detta ledde till att vi kom på fler användningsområden att använda oss av bilder och vi satte upp fler bilder än vad vi planerat för på avdelningen. Anhöriga som uppmärksammat bilderna kunde prata med sina barn på ett annat sätt genom att ”läsa” bilderna och återkoppla tillsammans med barnet vad de hade gjort på dagen, det man såg på bilden. Våra kollegor i huset blev inspirerade att själva sätta upp bilder för att kommunicera och synliggöra händelser på avdelningen för barnen.

Efter att ha analyserat loggboks anteckningar och bilderna som vi tagit har jag i mitt resultat kommit fram till att bilderna fångar barnens uppmärksamhet. Bilderna som är uppsatta synliggör situationer som barnen hamnar i under deras dag på förskolan. Både inne och ute. Bilder på leksaker som finns på avdelningen, böcker, något barns kläder, våra haklappar, vårt skötbord, hink och spade som finns ute, vår rutschkana och våra gungor på gården o.s.v.

Barnen studera, tittar på bilderna och ”pratar” om, med och till dem. Det jag kunde se var att om ett barn visade intresse för någon bild så kom ofta något annat barn och ställde sig jämte och ”tittade” med. Och en kontakt eller kommunikation uppstod.

Ett exempel ur vår loggbok: En pedagog sitter vid dörren till samlings-/vilrum. Flicka 2,2 år pekar på bilderna på dörren. Hon pekar och säger samtidigt: - Vad de? Pedagogens svarar kudde, napp, filt och madrass. Flicka 1,7 år och flicka 2,1 år kommer och ställer sig bredvid. Flicka 1,7 år tycker bilden med kudde är mycket rolig. Hon pekar på den, lägger handen på den, sen sitt öra på bilden och så börjar hon snarka (hon sover). Flickorna står sen länge vid dörren. De ”pratar”, pekar och skrattar. Vad de pratade om kunde vi pedagoger inte reda ut men något med att sova och att det var roligt kunde vi konstatera.

Barnen sökte även ofta kontakt med en vuxen för att visa och ”prata” om någon bild. Pedagogerna använde bilderna för att bekräftade och satte ord på det barnen försökte berätta eller förmedla med både ord och bild.

Jag har även kunnat se hur föräldrar och barn tillsammans använder sig av bilderna. Pratar med varandra om bilderna och via bilderna.

Slutreflektion

Malin Cronvall Weberg (2007) har skrivit ett examensarbete om ”Hur pedagoger kan stärka och stimulera barns språkutveckling i förskolan? . Weberg hänvisar där till Bernt Gunnarssons bok om Lärandets ekologi (1999). Och Gunnarsson hänvisar i sin tur till Thomas Ziehe som är professor i pedagogik på institutionen för utbildningsvetenskap vid Hannovers universitet. Ziehe menar att barns lärande är beroende av barnets totala omgivning, alltså den verklighet de lever i. Genom att föräldrar och pedagoger är medvetna om att barnets totala omgivning påverkar deras utveckling så har man kommit en bra bit på vägen. Enligt Gunnarsson (1999) menar de tre teoretikerna Bronfenbrenner, Piaget och Vygotskij att barn konstruerar sin egen verklighet i samspel med dess miljö. Bronfenbrenner betonar (Gunnarsson 1999:15) att barnets lärande och utvecklingsprocess påverkas av relationen mellan barnets närmiljöer som innefattar bl.a. hem och skola. Därför är det viktigt att man som pedagog följer förskolans uppdrag. Uppdraget som är att samarbeta med föräldrarna verkar för att varje barn får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar (Läraryrket, 2002:26). Jag tänker att då barnet är tillsammans med medvetna pedagoger då de vistas på förskolan så stimuleras och stärker barnets språkliga utveckling.

I förskolans läroplan (skolverket 2010) kan vi läsa: *Språk och lärande hänger oupplösligt samman liksom språk och identitetsutveckling. Förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen, (s.7).*

Förmåga att kunna kommunicera, söka ny kunskap och kunna samarbeta är nödvändig i samhället präglad av ett stort informationsflöde och snabb förändringstakt,(s. 6).

Min förskola har lyft sex mål vad det gäller förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar och tillägnar sig gällande Språk/Kommunikation. Och ett av dessa mål är att utveckla intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtal om dessa. I förskolans läroplan (skolverket 2010) står att språk och lärande hänger ouplösligt samman liksom språk och identitetsutveckling.

Piaget ansåg att språket utvecklas genom imitation av den sociala omvärldens teckensystem (Jerlang & Egerberg, 2003). Piaget menade även att språket är beroende av den kognitiva utvecklingen som i sin tur är beroende av individens mognad (Arnqvist, 1993). Enligt Jarlang & Egerberg, 2003 anser Piaget att barn använder språk dels som ett kommunikativt verktyg för att tillfredsställa sina behov och dels ett ledsagande fenomen till de handlingar de gör. Piagets tankar kring barnet och dess språk handlar till stor del om att barnet blir mer och mer socialt. Jag tänker då barnet är tillsammans med andra personer exempelvis medvetna pedagoger på förskolan.

Vygotskij menar att språket är ett socialt fenomen. Det är ursprungligen genom en kommunikativ nödvändighet som språket utvecklas. Vygotskij menade att språket är helt socialt till sin funktion i början av barnets utveckling och senare delas det i ett egocentriskt och ett kommunikativt språk (Jerlang & Egerberg, m.fl., 2003). Vygotskij talade om zonen för proximal utveckling⁶, det vill säga att barn deltar i aktiviteter som de inte helt och fullt klarar själva, men tillsammans med en som redan kan, kan barnet klara det. Vygotskij lade i det här samarbetet stor vikt vid den vuxnes undervisande roll och detta gemensamma läsandet för stöd för barnets fortsatta utveckling (Evenshaug & Hallen, 2000). Jag tänker då: Hur kan jag tillsammans med andra medvetna pedagoger göra detta?

Kvalitén i förskolan

Kursen i aktionsforskning har bidragit till att jag kan utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med Sheridon och Pramling Samuelssons synsätt och våra bubblor. Detta arbete som vi påbörjade ht- 2011 och står mitt upp i.

Vi försöker hitta vårt sätt på förskolan att både kvalitetssäkra och systematiskt utveckla vårt kvalitetsarbete. Att på ett ”enkelt” och naturligt sätt i vårt arbete med att dokumentera, utvärdera och gå vidare.

Genom att observera, dokumentera, granska, analysera, reflektera blir jag som pedagog mer medveten om vad som händer och sker just inom det specifika området. Förhoppningsvis upptäcker jag då och reflekterar över saker som jag kanske inte hade upptäckt om vi inte gjort detta. Att sedan lyfta detta i arbetslaget, kollegor och föra pedagogiska diskussioner är mycket stimulerande och utvecklande för mig själv, arbetslaget, kollegor, förskolan, barngruppen = ALLA .

Mitt eget lärande

Så genom att reflektera både på mitt eget, arbetslagets, förskolans förhållningssätt och synsätt på barnen och verksamheten menar jag att kvalitén på förskolan höjs. Genom att vi är kompetenta och medvetna pedagoger.

Jag vill än en gång lyfta det jag skrev i inledningen som Sheridan, Mårdsjö Olsson, Löfstöm och Pramling framhåller vad det gäller medvetna och kompetenta pedagoger. För att de olika uppdragen ska kunna genomföras med högkvalitet (Sheridan, 2001, 2007) krävs pedagogisk medvetenhet och skickliga pedagoger med förmåga att organisera sitt arbete (Mårdsjö Olsson & Löfström, 2009) såväl rutinmässiga och planerade situationer som i mer improviserade (Pramling, 1994). Jag kan bara hålla med och instämma med föregående ”talare”.

Men vad har då detta med min frågeställning att göra ”Hur kan vi stimulera barns språkutveckling via bilden/bilder” och aktionsforskning? Jo, ska vi kunna genomföra våra olika uppdrag med hög kvalitet krävs en pedagogisk medvetenhet och skickliga pedagoger som både kan organisera sitt arbete och säkerställa kvalitén på förskolan. Pedagogerna behöver förutom det ha kunskap om barns lärande och utveckling och se saker ur barnperspektiv. Vilket jag anser är det viktigaste BARNPERSPETIVET.

Dikt av Loris Malaguzzi

*” Tvärtom, det är hundra
som finns!*

*Ett barn
är gjort av hundra*

*Barnet har hundra språk
hundra händer
hundra tankar
hundra sätt att tänka
att leka och att tala på
hundra alltid hundra
sätt att lyssna
att förundra att tycka om
hundra lustar
att sjunga och förstå
hundra världar
att uppfinna
hundra världar
att drömma fram*

*Ett barn har hundra språk
(och därtill hundra
hundra hundra)
men berövas nittionio.
Skolan och kulturen
skiljer huvudet från
kroppen.*

*Man ber barn;
att tänka utan händer
att handla utan huvud
att lyssna men inte tala
att begripa utan glädjen i
att hänföras och
övertäckas
annat än till påsk och jul.*

*Man ber dem:
att bara upptäcka
den värld som redan finns
och*

*av alla hundra
berövar man dem
nittionio*

*Man säger dem:
att leken och arbetet
det verkliga och det
inbillade
vetenskapen och fantasin
himlen och jorden
förnuftet och drömmarna
är företeelser
som inte hänger ihop.*

*Man säger dem:
att det inte finns hundra
Men barnet säger:
Tvärtom, det är hundra
som finns. ”*

Dikten är skriven av Loris Malaguzzi och uttrycker några av de grundläggande tankarna inom Reggio Emilia filosofin. Jag tycker att man kan jämföra de 100 språken med barnens uttrycks sätt och hur de kommunicerar i samspel med sin omgivning. Jag tror att betydelsen i filosofin är att utveckla alla barns uttrycksmöjligheter. Det ska inte finnas några gränser mellan lek och lärande och vi ska använda alla våra sinnen.

Referenslista

- Arnvist, Anders (1993). *Barns språkutveckling*. Lund: Studentlitteratur.
- Bateson, M.C. (1991). *Ande och natur: En nödvändig enhet*. Köpenhamn: Rosinante/Munksgaard
- Bjar, Louise & Liberg, Caroline (2003). *Barn utvecklar sitt språk*. Lund: Studentlitteratur
- Björndahl, C. R. (2005). *Det värderande ögat. Observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.
- Evenshaug, Oddbjörn & Hallen, Dag (2001). *Barn- och ungdomspsykologi*. Lund: Studentlitterat
- Gunnarsson, Bernt (1999) *Lärandets ekologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Jerlang, Espen & Egerberg, Sonja m.fl. (2003). *Utvecklingspsykologiska teorier*. Angered: Elanders Graphic Systems AB.
- Mårdsjö Olsson, A. C. & Löfström, M. (2008). *Hur konstruerar lärare sitt pedagogiska arbete? Ett uppdrag av Stadsdel Centrum, Göteborg*
- Mårdsjö Olsson; A-C (2010). *Att lära andra lära – medveten strategi för lärande i förskolan*. Stockholm: Liber
- Pramling, I. (1994). *Kunnandets grunder. Prövning av fenomenografisk ansats till att utveckla barns sätt att uppfatta sin omvärld*. Göteborgs universitet: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Rönnerman, K. (2012). *Aktionsforskning i praktiken: förskola och skola på vetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur.
- Sheridan, S. (2001). *Pedagogical Quality in Preeschool. An issue of perspectives*. Göteborgs universitet: Acta Universitatis Gothoburgensis.
- Sheridan, S. (2007). Dimensions of pedagogical quality in preschool. *The International Journal of Early Years Education*
- Sheridan, S., & Pramling Samuelsson, I. (2009). *Barns lärande - fokus i kvalitetsarbetet*. Stockholm: Liber.
- Skolverket. (2010). *Läroplan för förskolan Lpfö 98* (Reviderad 2010). Stockholm: Fritzes
- Malin Cronvall Weberg (2007). "Hur kan pedagoger stärka och utveckla barns språkutveckling i förskolan" ett examensarbete hittad på denna hemsida: <http://www.uppsatser.se/uppsats/036cef1583/>
- "Dikt av Loris Malaguzzi" hittad på denna hemsida: http://www.rangbagen.se/rangbagen/extern/dikt_av_loris_malaguzzi.htm